

Kripos

Postboks 2094 Vika
0125 OSLO

NORWEGIAN POLICE UNIVERSITY COLLEGE

Deres referanse:
22/29340 - 1

Vår referanse:
22/00602-2

Dato:
22.04.2022

HØRINGSSVAR - RETNINGSLINJE FOR AVHØR AV MISTENKTE BARN OG ANDRE SÅRBARE MISTENKTE

Politihøgskolen viser til brev fra Kripos av 17. februar 2022 med ønske om innspill til retningslinje for avhør av mistenkte barn og andre sårbare mistenkte.

Fire av Politihøgskolens fagansatte har gjennomgått utkastet nøye og har skrevet sine merknader til retningslinjen i vedlagte dokument. Det gis i det følgende også noen mer generelle tilbakemeldinger.

Det anbefales at dokumentet blir enda klarere i sin form som retningslinje. Det generelle inntrykket er at dokumentet, slik det ser ut nå, er en sammenblanding av retningslinje, veileder og opplæringsmanual. Delene av dokumentet som ikke passer i retningslinjen, kan eventuelt flyttes over i en veileder – som både kan være mer faglig uttømmende og detaljert. Dokumentet er også relativt langt og bør kortes ned til en konkret og enkelt tilgjengelig retningslinje på maks 5-6 sider.

Vi anbefaler at man i sin helhet tar inn det som gjelder generelt for avhør av mistenkte i retningslinjen, eller at man i mye større grad spisser de temaer i dokumentet som særlig gjelder avhør av retningslinjens målgruppe. På den måten sikrer man økt kvalitet i saker hvor mindreårige, og det som i straffeloven anses som særlig sårbare personer, er mistenkte.

Retningslinjen bør utformes slik at den kan forstås av andre enn avhørere og påtaleledere med kompetanse innen tilrettelagte avhør. Det bør generelt ikke brukes forkortelser, men dersom det blir gjort, må forkortelsen skrives fullt ut første gang den blir brukt. Videre bør det ikke henvises til kurs/studier eller annet som fort kan endre navn eller innhold. Eksempler er Obligatorisk årlig opplæring (OÅO) og KREATIV. Dette er muligens kjente akronymer for fagmiljøet i dag, men er navn på opplæringsprogrammer som fort kan få nye navn eller endret meningsinnhold. Vi anbefaler at man heller bruker beskrivelser som sier noe om innholdet i disse, og at henvisingen til dokumentasjonen gis i form av fotnoter.

Videre mener vi at retningslinjene ikke bør vise til KREATIV som beskrivelse for en avhørsmetodikk, men bør referere til hovedkilden, PEACE-modellen, og ellers forsøke å beskrive metodikken med ord. For eksempel kan man skrive at "norsk avhørsmetodikk baserer seg på pålitelig og systematisk

informasjonsinnsamlende teknikker og har sin faseinndeling basert på den engelske Peace-modellen". Denne tilnærmingen gjelder for alle avhør.

Det anbefales at man tidlig i dokumentet uttrykker tydeligere hva som menes med «sårbarhet», siden det antas at alle vil være i en sårbar kontekst hvis de havner i et mistenktavhør hos politiet. Ser man, for eksempel sårbarhet ut fra mistenktes tilstand/lidelse, reaksjoner på å være i en avhørssituasjon, eller ut fra vurdert behov for tilrettelegging? Selv om det kan være likheter i tilretteleggingsbehov mellom mistenkte barn og særlig sårbare mistenkte voksne, er det også viktig å differensiere når situasjonen tilsier det (som det er grunn til å anta vil være ganske ofte). Her kan retningslinjen noen steder gi inntrykk av at avhør av barn og avhør av andre sårbare mistenkte er mye av det samme. Det anbefales at retningslinjen er tydelig på hvordan sårbarhet kan oppleves og komme til uttrykk på mange forskjellige måter, og at sårbarhet potensielt kan vise til veldig komplekse tilstander. Det nevnes kort i retningslinjen hvordan særlig sårbare mistenkte kan ha sammensatte utfordringer, men vi anbefaler at dette tydeliggjøres, for eksempel med hensyn til hvordan dette har betydning for tilrettelegging, som kan variere mye fra person til person. Hovedpoenget er hvordan god tilrettelegging stiller krav om fleksibilitet og tilpasningsevne fra politiets side for å kunne planlegge og skreddersy en avhørssituasjon best mulig.

I dokumentet er det noen steder sammenblanding av begrepene «mistenkt» og «siktet». Dette kan fort bli forvirrende for leseren i situasjoner hvor riktig status avgjør hvilke rettigheter som gjelder. Dette gjelder for eksempel særlig spørsmålet om oppnevning av forsvarer på det offentliges bekostning. Det er også viktig å presisere i teksten at det ikke er påtalemyndigheten som oppnevner, men *anmoder* retten om å oppnevne – særlig i de tilfellene som krever en særskilt begrunnelse utover normale vilkår.

Under krav til kompetanse bør det være et vilkår at man har «oppdatert kunnskap» innenfor fagområdet. Man bør ikke sette «OÅO2021» som skal-vilkår, siden dette gir OÅO en rolle og vekt som ikke har vært tiltenkt. Retningslinjen bruker videre ordet "bør" om kompetanse. Når det ikke settes et absolutt krav til kompetansen, vil "bør" kunne bli tolket som ikke nødvendig, men ønskelig. For å sikre en helhetlig praksis og nasjonal standard, slik det fremgår av retningslinjens formål, vil et "skal-krav" om en viss kompetanse sikre dette.

Videre vil vi påpeke at den strategiske fremleggelsen av motstridende informasjon (konfrontasjon av motstrid eller ikke-omtalte temaer), ikke er omtalt i retningslinjen. Siden dette er et gjentakende tema i normale mistenktavhør, vil det være et tema også i avhør med barn. Dersom man av barnefaglige grunner har kommet frem til at dette ikke skal gjøres i politiavhøret, så må dette stå i retningslinjen. Hvis man imidlertid mener at dette også skal foregå i avhør med barn, så bør det stå der.

Vi takker for muligheten til å gi innspill til retningslinjen. Mer detaljerte merknader ligger vedlagt.

Med hilsen

Tor Tanke Holm
Ass. rektor

Elisabeth Hammer Sæten
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:
Merknader - Retningslinje for avhør av mistenkte barn

Saksbehandlere:
Ulf Patrick Risan
Ole Thomas Bjerknes
Linda Merete Gade Thronæs
Trond Myklebust